

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/629845
Zaaknummer : ACM/24/191131, ACM/24/191002
Datum : 16 juli 2025

Samenvatting

Op 25 juni 2024 legde de ACM aan Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter (hierna: partij) een last onder dwangsom op. Zij werd gelast per 1 oktober 2024 de overtreding van consumentenwetgeving op haar website te beëindigen onder verbeurte van een dwangsom.

Partij biedt online pakketreizen aan. Wanneer de consument klikt op een aanbieding op de zoekpagina van partij, kan op de volgende pagina de beschikbaarheid van de aanbieding *realtime* opgevraagd worden. De ACM stelde vast dat die actuele prijs vaak anders (hoger of lager) was dan de geadverteerde prijs op de zoekpagina. Deze prijsprongen zijn volgens de ACM in strijd met consumentenwetgeving. De last verplichtte de pakketreisaanbieder om prijsprongen tijdens het boeken van pakketreizen te voorkomen.

Partij diende bezwaren in tegen de opgelegde last en het besluit deze openbaar te maken (hierna: de besluiten). Ook verzocht zij de voorzieningenrechter om schorsing van de besluiten. Dit verzoek is toegewezen en de besluiten zijn geschorst. De ACM besloot op 20 december 2024 de besluiten in te trekken en daarmee het handhavingstraject te stoppen.

De bezwaren van partij zien ook op het intrekingsbesluit. In dit besluit op bezwaar verklaart de ACM de bezwaren deels gegrond, omdat het intrekingsbesluit niet voldoende gemotiveerd is. De ACM vult de motivering aan. De aanvullende motivering luidt dat de ACM zonder nader onderzoek geen overtreding kon vaststellen en dat de ACM het benodigde aanvullende onderzoek in de bezwaarfase in dit geval niet uitvoerbaar vindt. De ACM verklaart de bezwaren niet ontvankelijk voor zover ze zien op de wijze van publicatie van het intrekingsbesluit op de website van de ACM.

1. Achtergrond en verloop van de zaak

1. Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter (hierna: partij) biedt online pakketreizen aan. Wanneer de consument klikt op een aanbieding op de zoekpagina van partij, kan op de volgende pagina de beschikbaarheid van de aanbieding *realtime* opgevraagd worden. De ACM stelde vast dat die actuele prijs vaak anders (hoger of lager) was dan de geadverteerde prijs op de zoekpagina. Deze prijsprongen zijn volgens de ACM in strijd met consumentenwetgeving.¹ Op 25 juni 2024 legde de ACM partij een last onder dwangsom op.² De ACM gelastte partij de overtredingen op haar website uiterlijk 1 oktober 2024 te beëindigen en beëindigd te houden,

¹ Namelijk artikel 8.8, Wet handhaving consumentenbescherming juncto artikel 6:193d juncto 6:193e, aanhef en onder c, Burgerlijk Wetboek alsook van artikel 6:193f, onder b, juncto 7:502, eerste lid, onder c, Burgerlijk Wetboek.

² Dossierstuk 49 Dé VakantieDiscounter.

onder verbeurte van een dwangsom. Op 10 juli 2024 besloot de ACM de last onder dwangsom openbaar te maken.³

2. Partij heeft hiertegen bezwaar gemaakt en diende verzoeken in tot schorsing van de last en het openbaarmakingsbesluit (hierna: de besluiten). In een voorlopig oordeel op 24 september 2024 schorste de voorzieningenrechter de besluiten.⁴
3. Tussen 14 november 2024 en 31 januari 2025 heeft de ACM in het kader van de (voorgenomen) intrekking van de besluiten overleg met partij gevoerd over die intrekking en de afhandeling van de bezwaren.⁵ Op 20 december 2024 trok de ACM de besluiten in.⁶ De eerder ingediende bezwaren zien op grond van artikel 6:19, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) ook op het intrekkingbesluit. Op 27 maart 2025 vulde partij haar gronden van bezwaar aan.⁷
4. Op 2 en 9 mei 2025 diende partij op verzoek van de ACM een toelichting in op de noodzaak en redelijkheid van de deskundigenrapporten waarvan ze eerder vergoeding vroeg.⁸
5. Op 16 mei 2025 vond een hoorzitting van de bezwaarschriftencommissie van de ACM plaats. Hiervan is een verslag gemaakt, dat partij op 11 juni 2025 is toegezonden.⁹

2. Beoordeling bezwaargronden

2.1. Omvang heroverweging

6. De besluiten waar partij bezwaar tegen maakt zijn met het intrekkingbesluit ingetrokken. De ACM is zo grotendeels tegemoet gekomen aan de bezwaren. De bezwaargronden die eerder tegen die besluiten zijn ingediend, worden dan ook niet betrokken bij de heroverweging. Partij heeft nog wel belang bij een heroverweging van het intrekkingbesluit, omdat hierin niet besloten is op haar verzoek om vergoeding van de in de bezwaarfase gemaakte proceskosten en de kosten voor deskundigen.¹⁰

2.2. Achtergrond intrekkingbesluit

7. Voordat de ACM ingaat op de bezwaren gericht tegen het intrekkingbesluit, zet de ACM uiteen hoe het intrekkingbesluit en de publicatie daarvan op de website van de ACM tot stand zijn gekomen.
8. De voorzieningenrechter heeft de besluiten geschorst, omdat naar haar voorlopig oordeel die besluiten geen stand kunnen houden. De voorzieningenrechter komt tot dit voorlopig oordeel omdat zij de kwalificatie van de feiten als overtreding betwijfelt. Verder betwijfelt zij de door de ACM gestelde schade voor de consument en de evenredigheid van het handhavend optreden.
9. De ACM concludeerde na analyse van het voorlopig oordeel dat het besluit om de last op te leggen niet voldoende zorgvuldig is voorbereid. Dit gebrek kan in beginsel in de bezwaarfase hersteld worden. Daarvoor is echter nader onderzoek nodig. De ACM is van oordeel dat het benodigde nader onderzoek in dit geval niet uitvoerbaar is in de context van een bezwaarprocedure en binnen een redelijke termijn. Daarom kwam de ACM tot de conclusie dat

³ Dossierstuk 52 Dé VakantieDiscounter.

⁴ ECLI:NL:RBROT:2024:9494.

⁵ Dossierstuk 60-67 Dé VakantieDiscounter.

⁶ Dossierstuk 65 Dé VakantieDiscounter.

⁷ Dossierstuk 70 Dé VakantieDiscounter.

⁸ Dossierstuk 77 Dé VakantieDiscounter en ACM/IN/989896.

⁹ ACM/UIT/650325 en ACM/UIT/649271.

¹⁰ Zie hoofdstuk 3 van dit besluit.

de last onder dwangsom geen stand konden houden. Ook het publicatiebesluit kon daarmee geen stand houden.

10. De ACM heeft daarom aangekondigd van verdere handhaving af te zien en daartoe het intrekingsbesluit te nemen. Verder heeft de ACM voorgesteld om overleg te voeren met partij over de inhoud van waarschuwingen voor prijsprongen op haar website en over de vergoeding van door partij gemaakte kosten voor een deskundige. Partij gaf daarop de wens te kennen dat de ACM het handhavingstraject zou beëindigen vóórdat het door de ACM voorgestelde overleg zou plaatsvinden. Dat heeft ertoe geleid dat de ACM op 20 december 2024, na overleg met partij, de last onder dwangsom en het publicatiebesluit heeft ingetrokken in een apart intrekingsbesluit. De ACM heeft daarin gemotiveerd dat zij de besluiten intrekt om proceseconomische overwegingen. Na de intrekking zou met partij gesproken worden over het verzoek tot vergoeding van de proceskosten en kosten van deskundigen.¹¹
11. In reactie op een uitnodiging voor een gesprek met de ACM, liet partij in januari 2025 weten eerst publicatie van het intrekingsbesluit met een nieuwsbericht te wensen. De ACM heeft op 11 februari 2025 het intrekingsbesluit integraal gepubliceerd met vermelding van de bedrijfsnaam. Dat laatste gebeurde op verzoek van partij.¹² De ACM heeft daarbij geen apart nieuwsbericht gepubliceerd. Zij heeft daarbij wel verwezen naar de uitspraak van de voorzieningenrechter.
12. Partij heeft aanvullende bezwaren ingediend tegen het intrekingsbesluit.¹³

2.3. Herroepen/intrekken

13. In bezwaar stelt partij dat de besluiten niet ingetrokken hadden mogen worden, maar na heroverweging in bezwaar hadden moeten worden herroepen.¹⁴ Zij stelt dat de ACM met het intrekken van de besluiten in strijd met het verbod van *détournement de pouvoir* heeft gehandeld.¹⁵ Op de hoorzitting heeft zij echter ook verklaard dat het haar om het even is of het handhavingstraject werd beëindigd met een intrekingsbesluit of door herroeping in het kader van een bezwaarprocedure. Het gaat partij uiteindelijk om de motivering van het besluit en daarmee om de publieke zuivering van haar naam en (integrale) vergoeding van de in bezwaar gemaakte kosten en andere schade. Dat bevestigt zij nog eens in een nadere toelichting naar aanleiding van de hoorzitting.¹⁶
14. Vanwege hetgeen partij tijdens de hoorzitting verklaarde en daarna bevestigde, is er geen aanleiding meer om in te gaan op de bezwaren voor zover die zijn gericht tegen de keuze van de ACM om het handhavingstraject te beëindigen door het intrekingsbesluit te nemen. Niettemin hecht de ACM eraan op te merken dat zij in overleg met partij tot deze keuze is gekomen.¹⁷ De ACM wilde met de intrekking zo snel mogelijk transparantie en zekerheid verschaffen aan partij dat de besluiten daadwerkelijk van tafel waren. Verder is partij door de keuze voor het intrekingsbesluit niet in haar rechten geschaad: het rechtsgevolg dat zij wenst, is immers ingetreden (beëindiging van het handhavingstraject). En de ACM is ook bij een intrekking van het besluit gehouden de in de bezwaarfase gemaakte kosten te vergoeden, voor zover die

¹¹ Op 25 november 2024 diende partij facturen van deskundigenkosten in ter hoogte van in totaal [VERTROUWELIJK], incl. BTW. Dossierstuk 62 Dé VakantieDiscounter. Dat was een aanzienlijk hoger bedrag dan waar de ACM eerder vanuit was gegaan. Zie ook randnummer 48.

¹² De voorzieningenrechter had het openbaarmakingsbesluit immers geschorst. De last was daarom niet gepubliceerd en de bedrijfsnaam niet bekend gemaakt door de ACM. [ACM trekt drie lasten in opgelegd aan reisaanbieders voor prijsverspringingen](#) [LACM](#)

¹³ Dossierstuk 70 Dé VakantieDiscounter.

¹⁴ Dossierstuk 70 Dé VakantieDiscounter..

¹⁵ Spreekaantekeningen gemachtigden. ACM/IN/989876.

¹⁶ ACM/IN/994833.

¹⁷ Zie randnummer 10.

redelijkerwijs gemaakt zijn.¹⁸ Een schending van het verbod van détournement de pouvoir of een andere rechtsregel is daarom niet aan de orde. Deze bezwaargrond kan dan ook niet slagen.

2.4. Motivering intrekingsbesluit

15. Partij maakt bezwaar tegen de motivering dat de ACM het intrekingsbesluit om proceseconomische redenen neemt. Zij vindt deze motivering onjuist en misleidend.
16. De ACM overweegt hierover dat zij heeft besloten geen nader onderzoek te doen om de niet voldoende voorbereiding van de last onder dwangsom in bezwaar te herstellen. Dat deed de ACM omdat zij meent dat het benodigde nader onderzoek in dit geval niet uitvoerbaar is in de context van de bezwaarprocedure en binnen een redelijke termijn. Het klopt dus dat de ACM om proceseconomische redenen heeft besloten de besluiten in te trekken.
17. De ACM is het eens met partij dat uit die motivering niet duidelijk blijkt dat de besluit last onder dwangsom is ingetrokken omdat zij niet voldoende zorgvuldig was voorbereid. Ook blijkt uit het intrekingsbesluit niet dat de ACM – nu zij geen ruimte zag om nader onderzoek te doen in de bezwaarfase – uiteindelijk geen overtreding heeft kunnen vaststellen. De bezwaargrond van partij dat de motivering van het intrekingsbesluit niet voldoende is, slaagt. In zoverre zijn de bezwaren tegen het intrekingsbesluit gegrond.
18. De ACM herstelt het motiveringsgebrek in deze beslissing op bezwaar door de motivering van het intrekingsbesluit aan te vullen. De aanvulling luidt dat de ACM vanwege proceseconomische overwegingen besloot geen nader onderzoek te doen. Daaruit volgt dat – gelet op de onzorgvuldige voorbereiding van het besluit last onder dwangsom – de ACM geen overtredingen heeft kunnen vaststellen. De ACM laat het intrekingsbesluit voor het overige in stand.

2.5. Publicatie intrekingsbesluit

19. Partij kan zich niet vinden in de wijze van openbaarmaking van het intrekingsbesluit. Zij wijst erop dat de ACM haar eigen werkwijze voor de publicatie van besluiten niet gevolgd heeft. Daardoor is zij ten onrechte niet betrokken bij de inhoud van de publicatie van het intrekingsbesluit. Zo is in het bijbehorende nieuwsbericht haar naam onterecht niet vermeld. Verder is door de manier waarop de ACM de publicatie heeft vormgegeven haar naam niet gezuiverd, terwijl zij met de publicatie juist dat beoogde. Eerherstel is belangrijk voor partij omdat de eerdere berichtgeving van de ACM - in combinatie met publicaties van de Consumentenbond - tot haar kon worden herleid. Partij vindt dat haar naam alsnog gezuiverd moet worden door openbaarmaking van de gegrondverklaring van haar bezwaren. De ACM moet openbaar maken dat zij geen overtreding heeft kunnen vaststellen, of dat prijsstijgingen bij online pakketreisaanbieders geen overtredingen van consumentenwetgeving zijn, aldus partij.
20. Het is aan de ACM om besluiten te publiceren op een wijze die volgens haar passend is. Anders dan partij zag de ACM geen aanleiding voor het plaatsen van een nieuwsbericht bij de publicatie van het intrekingsbesluit. Zij besloot het handhavingstraject jegens partij te beëindigen vanwege de redenen omschreven in randnummer 9. Niet vanwege een veranderd inzicht van de ACM over prijsstijgingen in het boekingsproces. Het intrekingsbesluit is geplaatst onder een korte aankondiging¹⁹ met verwijzing naar de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam, waarmee de last onder dwangsom eerder werd geschorst.²⁰

¹⁸ Zie hoofdstuk 3.

¹⁹ Die aankondiging dient als 'landingspagina' waarop het besluit wordt gepubliceerd.

²⁰ [ACM trekt drie lasten in opgelegd aan reisaanbieders voor prijsverspringingen | ACM](#).

21. De publicatie van het intrekingsbesluit met vermelding van bedrijfsnaam vond plaats op uitdrukkelijk verzoek van partij. Partij is ook niet geschaad in haar belangen door de publicatie. Vanwege het verzoek tot publicatie, was er voor de ACM geen noodzaak een publicatiebesluit te nemen. De bezwaren tegen de wijze van openbaarmaking van het intrekingsbesluit zijn dan ook niet-ontvankelijk.
22. De ACM stelt voorop dat zij tot de publicatie van het intrekingsbesluit zelf niets in de openbaarheid heeft gebracht dat direct herleidbaar is tot de betrokken drie online pakketreisaanbieders. De ACM heeft in november 2023 een bericht gepubliceerd dat vijf grote, bij naam genoemde reisaanbieders de prijzen van hun pakketreizen nu duidelijk vermelden en dat het onderzoek naar vijf andere, niet bij naam genoemde aanbieders doorgaat.²¹ In juli 2024 maakte de ACM in een nieuwsbericht kenbaar dat uit onderzoek is gebleken dat elf niet nader benoemde reisaanbieders, die hun prijzen eerder onvolledig vermeldde, hun prijsvermelding na tussenkomst van de ACM hebben gecorrigeerd. In hetzelfde bericht meldde de ACM dat aan drie pakketreisaanbieders lasten onder dwangsom zijn opgelegd voor prijssprongen tijdens het boeken van pakketreizen.²² De berichtgeving is hooguit indirect herleidbaar geweest.
24. In het licht van wat in de bezwaarprocedure door partij is ingebracht, wordt in het publicatiebericht bij deze beslissing op bezwaar de aanvulling van de motivering benoemd.

3. Beoordeling verzoek kosten

3.1. Verzoek vergoeding door partij gemaakte kosten

25. Partij verzoekt om vergoeding van twee kostenposten: (i) de kosten voor rechtsbijstand en (ii) de kosten voor het inschakelen van een deskundige.
26. De ACM vergoedt de kosten die binnen de geldende juridische kaders voor vergoeding in aanmerking komen.
27. De verplichting tot kostenvergoeding volgt uit artikel 7:15 Awb. Daarin staat dat kosten die een belanghebbende in verband met de behandeling van een bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, door het bestuursorgaan worden vergoed, indien het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Zoals blijkt uit jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep,²³ omvat dit ook de situatie waarin een besluit wordt ingetrokken in plaats van herroepen, als het bezwaar aanleiding was voor die intrekking.
28. Op grond van dezelfde bepaling gelden er nadere regels die zien op de kosten die voor vergoeding in aanmerking komen en de wijze waarop de vergoeding wordt vastgesteld. Artikel 1, onder a en b, Besluit proceskosten bestuursrecht (hierna: Bpb) bepaalt dat kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand en kosten van een deskundige die door een partij of een belanghebbende is meegebracht of opgeroepen, dan wel van een deskundige die aan een partij verslag heeft uitgebracht, voor vergoeding in aanmerking komen.
29. Partij heeft verzocht om vergoeding van de kosten die zijn gemaakt in het kader van zowel de voorlopige voorzieningenprocedure als de bezwaarprocedure. De ACM heeft in het intrekingsbesluit – in overleg met partij – nog geen besluit genomen over het verzoek. Daarmee is niet volledig beslist op het bezwaar, zoals bedoeld in artikel 6:19, eerste lid, Awb. Deze ommissie

²¹ [Meer reisaanbieders vermelden prijzen pakketreizen nu duidelijk | ACM.](#)

²² [ACM waarschuwt consumenten voor prijsverspringingen bij vakantiehuizen | ACM.](#)

²³ Vergelijk ECLI:NL:CRVB:2005:AT7365.

kan in deze heroverweging worden hersteld door alsnog op de verzoeken om kostenvergoeding te beslissen.

30. De ACM overweegt in dit kader of de bezwaren daadwerkelijk de aanleiding waren voor de intrekking van de besluiten. Na analyse van het oordeel van de voorzieningenrechter concludeerde de ACM dat de oorspronkelijke besluiten niet voldoende zorgvuldig waren voorbereid. Hoewel aanvulling van de motivering in heroverweging mogelijk werd geacht, besloot de ACM af te zien van het daarvoor noodzakelijke nadere onderzoek. In plaats daarvan koos zij ervoor de besluiten in te trekken. De ACM stelt vast dat het indienen van de bezwaren mede aan de basis lag van deze besluitvorming. Daarom komen de gevraagde kosten in beginsel voor vergoeding in aanmerking. Hieronder licht de ACM toe waar dat toe leidt.

3.2. Kosten voor rechtsbijstand

31. Partij verzoekt om vergoeding van vier soorten kosten voor rechtsbijstand: (i) het indienen van het (aanvullend) bezwaarschrift, (ii) indienen van het verzoekschrift, (iii) indienen van het tweede aanvullend bezwaarschrift en (iv) het verschijnen ter zitting. In totaal zou het volgens partij gaan om 4 punten.²⁴

2 proceshandelingen

32. Op de hoorzitting heeft partij aangegeven dat de kosten voor het indienen van het verzoekschrift in de voorlopige voorziening procedure al zijn vergoed.²⁵ De ACM gaat er vanuit dat partij met 'het verschijnen ter zitting' bedoelen het verschijnen op de hoorzitting in de bezwaarprocedure. De kosten voor het verschijnen op zitting in de voorlopige voorzieningenprocedure heeft de ACM namelijk al vergoed.²⁶

33. Partij krijgt de kosten vergoed voor het indienen van een bezwaarschrift en het verschijnen op de hoorzitting. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het indienen van een pro forma bezwaarschrift en een aanvullend bezwaarschrift. Dat betekent dat alleen de handelingen die genoemd zijn in het Bpb voor vergoeding in aanmerking komen. Om deze reden krijgt partij één vergoeding voor het indienen van het bezwaarschrift. Ook voor het verschijnen op de hoorzitting krijgen partij een vergoeding.

Berekening vergoeding

35. De ACM volgt het oordeel van de voorzieningenrechter dat het gaat om zware zaken en dat daarom de factor 1,5 toegepast moet worden.²⁷ Ook volgt de ACM het oordeel van de voorzieningenrechter dat het om minder dan vier samenhangende zaken gaat. Daarom wordt ten aanzien hiervan de factor 1 toegepast.²⁸ De totale vergoeding voor partij bedraagt € 1941,00.²⁹

3.3. Vergoeding kosten deskundigen

36. Partij verzoekt om integrale vergoeding van de kosten van de door haar ingeschakelde deskundigen RBB Economics en Oxera van in totaal [VERTROUWELIJK], exclusief BTW. Partij stelt recht te hebben op deze vergoeding, omdat de primaire besluiten zijn geschorst en ingetrokken op grond van bezwaren die zij al in een vroeg stadium had ingebracht. Volgens partij heeft de ACM de genoemde bezwaren herhaaldelijk en bewust genegeerd. Partij stelt verder dat

²⁴ Dossierstuk 70 Dé VakantieDiscounter, randnummer 25.

²⁵ Verslag van de hoorzitting. ACM/UIT/649271, p. 7.

²⁶ Rb. Rotterdam 24 september 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:9494, ro. 44.

²⁷ Rb. Rotterdam 24 september 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:9494, ro. 44. Besluit proceskosten bezwaarschrift, bijlage C1.

²⁸ Rb. Rotterdam 24 september 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:9494, ro. 44. Besluit proceskosten bezwaarschrift, bijlage C2.

²⁹ Elke handeling heeft een waarde van € 647 euro. In dit geval zijn er twee handelingen: (i) indienen van het bezwaarschrift en (ii) het bijwonen van de hoorzitting. Dus $2 \times € 647 = € 1.294$ euro. Voor de zwaarte van de zaak geldt een factor 1,5 en omdat minder dan vier samenhangende zaken zijn geldt een factor 1. $€ 1.294 \times 1,5 \times 1 = € 1941,00$ euro.

de ACM de hoogte van de deskundigenkosten heeft ingezien tijdens de zitting bij de voorzieningenrechter en vervolgens heeft toegezegd deze kosten te vergoeden.

37. Hieronder beoordeelt de ACM of de door partij opgevoerde kosten voor deskundigenrapporten voor vergoeding in aanmerking komen. De ACM toetst of het inschakelen van de deskundigen redelijk was en of de hoogte van de kosten in verhouding staat tot de verrichte werkzaamheden. Het rapport van RBB Economics voldoet slechts gedeeltelijk aan deze toets en het rapport van Oxera voldoet niet aan deze toets. Daarom wordt slechts een beperkt deel van de kosten van RBB Economics vergoed, en wel tegen het maximale forfaitaire tarief. Tot slot zet de ACM uiteen dat er geen toezegging is gedaan om de volledige deskundigenkosten te vergoeden.

Beoordelen redelijkheid van de geclaimde kosten

38. Voor het vergoeden van deskundigenkosten geldt een dubbele redelijkheidstoets. Het inschakelen van de deskundige en de hoogte van zijn kosten moeten beide redelijk zijn.³⁰ Het inschakelen van een deskundige is redelijk als zijn niet-juridische expertise een bijdrage kan leveren aan de beantwoording van een voor het geschil mogelijk relevante vraag.³¹ Als de belanghebbende een deskundige inschakelt voor een onderwerp waarvan redelijkerwijs te voorzien is dat dit niet door de rechtbank zal worden behandeld, dan wordt geen vergoeding toegekend.³²
39. Het rapport van RBB Economics voldoet deels aan deze maatstaf. Het rapport van Oxera voldoet niet hieraan. De ACM licht dit als volgt toe.
40. De rapporten van RBB Economics en Oxera zijn opgesteld in het kader van de voorlopige voorzieningsprocedure, voor het grootste deel nadat aan partij last onder dwangsom is opgelegd vanwege het overtreden van de consumentenwetgeving. Op basis van de genoemde rapporten is door partij betoogd dat de door de ACM vastgestelde overtredingen niet zijn gepleegd.

Het inschakelen van RBB Economics

41. Het inschakelen van RBB Economics is redelijk, voor zover deze deskundige geanalyseerd heeft of uit de boekingsgraden blijkt dat consumenten tijdens een prijscheck in een boekingsfunnel terechtkomen. De omvang van het rapport staat echter niet in verhouding tot de voorliggende vragen. Verder geldt voor grote delen van het rapport – met name die zien op de gevolgen voor het bedrijfsmodel van partij- dat inschakelen van een deskundige niet nodig was. De ACM is van oordeel dat partij die gevolgen goeddeels zelfstandig had kunnen vaststellen. Zij is immers zelf het beste in staat om de impact van de last op haar bedrijfsmodel te beoordelen.
43. De ACM komt tot de conclusie dat slechts een beperkt deel van de kosten voor de werkzaamheden van RBB Economics voor vergoeding in aanmerking komt. De ACM acht een vergoeding van 25% van de kosten waarvan vergoeding is verzocht, redelijk.

Het inschakelen van Oxera

44. In het rapport van Oxera wordt niet ingegaan op de vraag of er een overtreding is gepleegd. Dit rapport beperkt zich tot de bespreking van de bedrijfsmodellen in de sector, het effect van de last onder dwangsom op de concurrentie, het belang van partij om haar bedrijfsmodel te behouden en de stelling dat de last onder dwangsom geen voordeel opleveren voor consumenten. De ACM vindt de reikwijdte van dat onderzoek gezien de voorliggende vragen te ruim. De ACM vindt ook hier dat partij het onderzoek goeddeels zelf had kunnen doen. Het was dus niet nodig daarvoor een deskundige in te schakelen. Om die reden worden de kosten voor dit rapport niet vergoed.

De hoogte van de kosten van Oxera

³⁰ ECLI:NL:CBB:2021:136, ro. 10.

³¹ ECLI:NL:CBB:2021:961, ro. 6.2.3 en ECLI:NL:RVS:2012:BW5293, ro. 2.23.2.

³² ECLI:NL:RBROT:2019:5089, ro. 16.5

45. Ten overvloede merkt de ACM op dat het rapport dat Oxera heeft opgesteld in opdracht van partij en Prijsvrij.nl en D-Reizen nagenoeg identiek zijn, zodat de omvang van de betreffende kosten in ieder geval niet als redelijk kan worden beschouwd.

Vergoeding van het forfaitaire tarief

46. Voor deskundigenkosten geldt een maximumtarief van € 154,50 per uur (het forfaitaire tarief).³³ Slechts in uitzonderlijke, schrijnende gevallen – waarin strikte toepassing van dit tarief evident onrechtvaardig zou zijn – mag van dit maximum worden afgeweken.³⁴ Daarvan is in deze zaak geen sprake. Voor toekenning van een integrale vergoeding, zoals door partij is verzocht, bestaat dan ook geen aanleiding. De ACM gaat daarom uit van het maximale forfaitaire tarief, mede in het licht van de daadwerkelijk door deskundigen van partij in rekening gebrachte uurtarieven.
47. Voorgaande betekent dat de ACM partij op basis van de door RBB Economics gefactureerde uren een bedrag van € 14.252,63 vergoedt. Dit bedrag is gebaseerd op de volgende berekening: 369 uur x € 154,50 = € 57.010,50. Van dit bedrag wordt - zoals gezegd - 25% vergoed.

De ACM heeft geen toezegging gedaan

48. De ACM heeft partij geen toezegging gedaan om de deskundigenkosten integraal te vergoeden. Na de zitting bij de voorzieningenrechter is er contact geweest met de gemachtigde van partij, waarbij de ACM te kennen heeft gegeven dat zij bereid is om deskundigenkosten te vergoeden. Dat was in de veronderstelling dat de bezwaren hiermee informeel zouden kunnen worden afgehandeld. Op dat moment wist de ACM niet hoe hoog die kosten waren. Vervolgens heeft partij op 25 november 2024 de onderliggende facturen overgelegd en aanspraak gemaakt op een bedrag van [VERTROUWELIJK]. Dit bedrag is onredelijk hoog. De ACM heeft zich dan ook op het standpunt gesteld dat de ingediende facturen beoordeeld moeten worden op hun redelijkheid. Pas op 2 mei 2025 diende partij op verzoek van de ACM een specificatie van de kosten in waardoor beoordeling van de redelijkheid mogelijk werd.³⁵

³³ Krachtens artikel 3, eerste lid, van de Wet tarieven in strafzaken, dat op grond van artikel 2, eerste lid, onder b, Bpb van toepassing is, en in samenhang met artikel 6 van het Besluit tarieven in strafzaken 2003.

³⁴ Dit volgt uit de toelichting bij artikel 2, derde lid, Bpb.

³⁵ Dossierstuk 77 Dé Vakantiediscounter. Op 9 mei 2025 dienden partij een correctie in. ACM/IN/989896.

4. Besluit

De Autoriteit Consument en Markt:

- Verklaart het bezwaar van Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter deels gegrond;
- Verklaart het bezwaar van Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter voor zover gericht tegen de wijze van publicatie van de besluiten van 20 december 2024 niet-ontvankelijk;
- Handhaaft haar besluit van 20 december 2024 met kenmerk ACM/UIT/636614 onder aanvulling van de motivering;
- Kent aan Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter een kostenvergoeding voor rechtsbijstand toe van € 1941,00 en bepaalt dat dit bedrag door de ACM zal worden uitbetaald op het door partij aan te geven bankrekeningnummer;
- Kent Elmar Reizen B.V. h.o.d.n. Dé VakantieDiscounter een vergoeding van kosten voor deskundigen toe van € 14.252,63 en bepaalt dat dit bedrag door de ACM zal worden uitbetaald op het door partij aan te geven bankrekeningnummer.

Den Haag, **16 juli 2025**

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

Drs. M. Ridderbos,
Bestuurslid

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar de Rechtbank Rotterdam, Sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.